

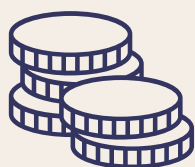
NOGULDĪJUMU GARANTIJU FONDS

2024. gada darbības pārskats

Noguldījumu garantiju fonds

Fonds izveidots 1998. gada 1. oktobrī
Iemaksas fondā tā dalībnieki sāka veikt no
1999. gada 1. janvāra

Kopš fonda izveidošanas garantētās atlīdzības
apmērs palielinājies vairāk nekā 140 reizes – no
sākotnējiem 500 latiem (711 eiro) līdz
100 tūkstošiem eiro

Atlīdzībās izmaksāti vairāk nekā 1.3 miljardi eiro

26 gadu laikā garantētās atlīdzības nodrošinātas
darbību pārtraukušo 7 kredītiestāžu un
7 krājaizdevu sabiedrību noguldītājiem

Garantētās atlīdzības saņēmuši aptuveni
290 tūkstoši noguldītāju

Latvijas Noguldījumu garantiju fonds (turpmāk – NGF vai fonds) ir izveidots un darbojas, pamatojoties uz Noguldījumu garantiju likumu, lai nodrošinātu noguldītājiem atlīdzības izmaksu par noguldījumiem, kas veikti pie noguldījumu garantiju sistēmas dalībnieka, bet kļuvuši nepieejami, t. i., gadījumā, kad noguldījumu garantiju sistēmas dalībnieks nespēj klientam izmaksāt viņa noguldījumu un noguldījumu piesaistītājam anulēta licence vai tiesa pasludinājusi to par maksātnespējīgu, vai citā gadījumā, kad Latvijas Banka ir konstatējusi, ka noguldījumu piesaistītājs nespēj izmaksāt noguldītājam noguldījumu, un ir pieņēmusi lēmumu par noguldījumu nepieejamības iestāšanos.

NGF dalībnieki ir noguldījumu piesaistītāji, kas ir Latvijas Republikā reģistrētas kredītiestādes (t. sk. to filiāles Eiropas Savienības dalībvalstīs) un Noguldījumu garantiju likumā paredzētajos gadījumos Eiropas Savienības dalībvalstu kredītiestāžu filiāles Latvijā, kā arī ārvalstu kredītiestāžu filiāles Latvijā un krājaizdevu sabiedrības – 2024. gada beigās tās bija 10 kredītiestādes un 25 kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības.

Līdz 2022. gada 31. decembrim NGF pārvaldīja Finanšu un kapitāla tirgus komisija (turpmāk – FKTK), bet no 2023. gada 1. janvāra NGF līdzekļu uzkrāšanu, pārvaldīšanu un garantētās atlīdzības izmaksu veic Latvijas Banka.

NGF ir būtisks finanšu stabilitātes balsts, kas kopš dibināšanas piedzīvojis nozīmīgu attīstību un apzinīgi pildījis savu uzdevumu – pārvaldīt NGF dalībnieku iemaksas un nodrošināt noguldītājiem atlīdzību izmaksu par noguldījumiem gadījumā, kad tie kļuvuši nepieejami. NGF pastāvēšanas laikā radīts uzticams, efektīvs un drošs finanšu aizsardzības sistēmas komponents.

NGF pastāvīgi attīstās un pilnveidojas, cieši un daudzpusīgi sadarbojas ar citiem Eiropas Savienības noguldījumu garantiju fondiem un starptautiskajām finanšu institūcijām gan Eiropas Savienības, gan pasaules mērogā.

Latvijas Bankas eksperti arī 2024. gadā pastāvīgi piedalījās Eiropas Noguldījumu apdrošinātāju foruma (*European Forum of Deposit Insurers*; EFDI) izveidotajās komitejās un darba grupās, sniedzot savu ieguldījumu dažādā normatīvā regulējuma saskaņošanā Eiropas banku savienības ietvaros, un apmeklēja konferences, kurās dalījās ar savu pieredzi.

Latvijas Banka pārskata gadā turpināja līdzdarboties banku krīžu pārvaldības un noguldītāju aizsardzības vienotā ietvara (*Crisis Management and Deposit Insurance Framework*) pilnveidošanā. Procesa mērķis ir padarīt efektīvāku kredītiestāžu maksātnespējas novēršanas sistēmu.

Lai NGF varētu veikt savas funkcijas, ir būtiski nodrošināt tam piekļuvi atbilstošam finansējumam. NGF līdzekļi tiek uzkrāti no noguldījumu piesaistītāju (t. i., kredītiestāžu un krājaizdevu sabiedrību) ceturkšņa maksājumiem, kas ir Noguldījumu garantiju likumā noteikts procents no piesaistīto noguldījumu apmēra, kurš koriģēts ar riska koeficientu, kā arī no NGF līdzekļu pārvaldīšanā gūtajiem ienākumiem.

Jebkuram Latvijas kredītiestāžu un krājaizdevu sabiedrību klientam – gan fiziskām, gan juridiskām personām – saskaņā ar Noguldījumu garantiju likumu tiek nodrošināta atlīdzības izmaksa par visu veidu noguldījumiem visās valūtās līdz 100 tūkst. eiro katrā kredītiestādē vai krājaizdevu sabiedrībā (visos kontos kopā, ja ir vairāki konti vienā kredītiestādē). Valsts garantētā summa attiecas gan uz noguldījumiem, gan uz norēķinu kontu atlikumiem, gan algas kontiem, krājkontiem u. c.

No 2024. gada 1. janvāra atlīdzības izmaksa saskaņā ar likumu jāsāk ne vēlāk kā septiņu darbdienu laikā pēc dienas, kad iestājusies noguldījumu nepieejamība.

NGF prioritāte – turpināt noguldītāju aizsardzības stiprināšanu, rūpēties par noguldītāju uzticēšanos un nodrošināt vienlīdzīgu aizsardzības segumu eirozonā.

Bilance

(gada beigās; tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2024	2023
AKTĪVI			
Finanšu ieguldījumi	1.	252 782	218 120
ieguldījumi vērtspapīros		252 782	218 120
Prasības par iemaksām fondā		46 229	57 872
Prasības pret kredītiestādēm		46 221	57 864
Prasības par garantētajām atlīdzībām	2.	40 747	52 407
Prasības par iemaksām fondā		5 474	5 457
Prasības pret krājaizdevu sabiedrībām		8	8
Prasības par iemaksām fondā		8	8
Naudas līdzekļi Latvijas Bankā		4 307	10 615
Pārējie aktīvi		1 231	1 127
KOPĀ AKTĪVI		304 549	287 734
PASĪVI			
Tīrie finanšu aktīvi		292 446	268 494
Iepriekšējo periodu izpildes rezultāts		268 494	237 881
Pārskata perioda izpildes rezultāts		23 952	30 613
Saistības par izmaksām no fonda	2.	12 099	19 233
Saistības par izmaksām kredītiestāžu noguldītājiem		12 083	19 229
Saistības par izmaksām krājaizdevu sabiedrību noguldītājiem		16	4
Pārējās saistības		4	7
KOPĀ PASĪVI		304 549	287 734

Ienākumu un izdevumu pārskats

(gada beigās; tūkst. eiro)			
	Skaid- rojums	2024	2023
IENĀKUMI			
Ieguldījumu ienākumi	3.	8 267	5 391
Procentu ienākumi		7 813	5 290
Finanšu instrumentu guvumi		454	101
Fonda pamatdarbības ienākumi		22 971	25 254
Dalībnieku iemaksas fondā	4.	22 272	21 533
Kreditiestāžu maksājumi		21 802	21 501
Eiropas Savienības dalībvalsts maksājumi		435	–
Krājaizdevu sabiedrību maksājumi		35	32
Ienākumi no uzkrājumu neatgūstamām prasībām samazināšanas		699	3 719
Pārējie ienākumi		–	2
KOPĀ IENĀKUMI		31 238	30 645
IZDEVUMI			
Ieguldījumu izdevumi	3.	–38	–32
Procenti un tamlīdzīgi izdevumi		–38	–32
Fonda darbības izdevumi		–7 248	–
Uzkrājumi neatgūstamām prasībām		–7 248	–
KOPĀ IZDEVUMI		–7 286	–32
KOPĀ REZULTĀTS		23 952	30 613

Latvijas Bankas noregulējuma komiteja 2025. gada 29. maijā apstiprināja šo pārskatu.

Skaidrojumi

1. Finanšu ieguldījumi

Latvijas Banka NGF finanšu ieguldījumus pārvalda saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajām ieguldījumu pārvaldīšanas vadlīnijām, ievērojot apdomīgas pārvaldīšanas principus:

- pietiekamas diversifikācijas nodrošināšana, uzņemoties nelielu risku;
- ieguldījumu vērtības saglabāšana;
- augstas likviditātes nodrošināšana;
- ienākumu gūšana.

NGF brīvie naudas līdzekļi tiek ieguldīti īstermiņa likvidos eirozonas valstu valdību investīciju klases kredītreitinga fiksēta ienākuma vērtspapīros. 2024. gadā ieguldījumu ienesīgums sasniedza 3.53 %. Ieguldījumi tiek veikti vērtspapīros, kuru atlikušais dzēšanas termiņš nepārsniedz 12 mēnešus. Vērtspapīri tiek novērtēti tirgus vērtībā un turēti līdz to termiņa beigām. Ja NGF nepieciešami naudas līdzekļi garantēto atlīdzību izmaksām, nepieciešamais vērtspapīru apjoms tiek pārdots, sākotnēji pārdodot vērtspapīrus ar īsāku atlikušo termiņu.

Ieguldījumi emitentu rezidences valstu dalījumā

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2024	2023	2024	2023
Francija	56 655	63 660	22.4	29.2
Itālija	34 579	27 409	13.7	12.6
Spānija	33 757	26 651	13.4	12.2
Vācija	30 637	23 161	12.1	10.6
Beļģija	30 571	23 496	12.1	10.8
Portugāle	22 088	16 756	8.7	7.7
Somija	14 524	11 373	5.7	5.2
Austrija	14 324	12 485	5.7	5.7
Īrija	8 088	4 000	3.2	1.8
Nīderlande	7 559	9 129	3.0	4.2
Kopā	252 782	218 120	100.0	100.0

Ieguldījumi kredītreitingu dalījumā

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2024	2023	2024	2023
AAA	38 197	32 287	15.1	14.8
AA	124 162	115 017	49.1	52.7
A	55 845	43 407	22.1	19.9
BBB	34 578	27 409	13.7	12.6
Kopā	252 782	218 120	100.0	100.0

Ieguldījumi atlikušo termiņu dalījumā

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2024	2023	2024	2023
0–3 mēneši	69 280	55 152	27.4	25.3
3–6 mēneši	46 832	45 284	18.5	20.8
6–9 mēneši	78 848	59 989	31.2	27.5
9–12 mēneši	57 822	57 695	22.9	26.4
Kopā	252 782	218 120	100.0	100.0

2. Prasības un saistības par garantētajām atlīdzībām

2024. gada un 2023. gada beigās NGF bija prasības pret šādiem likvidējamiem noguldījumu piesaistītājiem:

- likvidējamo akciju sabiedrību "Latvijas Krājbanka" (turpmāk – LAS "Latvijas Krājbanka");
- likvidējamo ABLV Bank, AS (turpmāk – LAS ABLV Bank);
- maksātnespējīgo AS "PNB Banka" (turpmāk – MAS "PNB Banka");
- maksātnespējīgo Baltic International Bank SE;
- LABA Kooperatīvo Krājaizdevu sabiedrību (turpmāk – LABA KKS; likvidēta 2023. gada 8. februārī);
- maksātnespējīgo Pūņu Kooperatīvo krājaizdevu sabiedrību (turpmāk – Pūņu KKS).

Prasība pret noguldījumu piesaistītāju tiek atzīta saistību pret šā noguldījumu piesaistītāja noguldītājiem apmērā. Savukārt prasījuma tiesības pret noguldījumu piesaistītāju NGF rodas tikai par izmaksātajām garantētajām atlīdzībām saskaņā ar Noguldījumu garantiju likuma 22. pantu. Pārējās prasījuma tiesības pret noguldījumu piesaistītāju ir uzkrātās prasības par izmaksājamām garantētajām atlīdzībām. Prasība tiek dzēsta atbilstoši no noguldījumu piesaistītāja saņemtajām naudas summām, bet saistības pret noguldījumu piesaistītāja, kuram atzīta noguldījumu nepieejamība, noguldītājiem tiek dzēstas atbilstoši noguldītājiem faktiski izmaksātajām garantēto atlīdzību summām.

Katra pārskata perioda beigās tiek izvērtēta pieejamā informācija, lai novērtētu prasības par garantētajām atlīdzībām, t. i., prasības pret noguldījumu piesaistītājiem par garantēto atlīdzību atgūstamo vērtību. Ja informācija ir pietiekama, lai konstatētu to prasību apmēru, kas nebūs atgūstamas, tiek izveidoti uzkrājumi, attiecīgi atzīstot zaudējumus no neatgūstamām prasībām par garantēto atlīdzību izmaksām. Savukārt, ja veidojas apstākļi, ka atgūstamā vērtība palielinās, izveidotie uzkrājumi attiecīgajā apmērā tiek reversēti, lai NGF bilancē tiktu atspoguļota ticami novērtēta prasība.

Lai pieteiktos garantētās atlīdzības izmaksai, noguldītājiem noteikts piecu gadu termiņš no dienas, kad konstatēta noguldījumu nepieejamība. LAS ABLV Bank tas beidzās 2023. gada 23. februārī, LAS "Latvijas Krājbanka" – 2024. gada 12. jūnijā (nepilngadīgajiem noguldītājiem beigsies 2029. gada 31. decembrī) un MAS "PNB Banka" – 2024. gada 15. augustā. Maksātnespējīgās Baltic International Bank SE noguldītājiem garantētās atlīdzības izmaksa turpināsies līdz 2027. gada 12. decembrim, LABA KKS noguldītājiem – līdz 2025. gada 14. jūlijam un Pūņu KKS noguldītājiem – līdz 2029. gada 13. martam.

(gada beigās; tūkst. eiro)

	2024	2023
LAS "Latvijas Krājbanka"		
Izmaksātās garantētās atlīdzības	164 779	164 774
Izmaksājamās garantētās atlīdzības	78	783
Uzkrājumi neatgūstamām prasībām	-164 857	-165 557
Kopā prasības par garantētajām atlīdzībām	-	-
Saistības par izmaksām no fonda	78	783
LAS ABLV Bank		
Saistības par izmaksām no fonda	3 716	4 765
MAS "PNB Banka"		
Izmaksātās garantētās atlīdzības	106 164	105 965
Izmaksājamās garantētās atlīdzības	4 687	8 935
Uzkrājumi neatgūstamām prasībām	-74 522	-67 497
Kopā prasības par garantētajām atlīdzībām	36 329	47 403
Saistības par izmaksām no fonda	4 687	8 935
Maksātnespējīgā Baltic International Bank SE		
Izmaksātās garantētās atlīdzības	816	258
Izmaksājamās garantētās atlīdzības	3 602	4 746
Kopā prasības par garantētajām atlīdzībām	4 418	5 004
Saistības par izmaksām no fonda	3 602	4 746
LABA KKS		
Saistības par izmaksām no fonda	4	4
Pūņu KKS		
Izmaksātās garantētās atlīdzības	212	-
Izmaksājamās garantētās atlīdzības	12	-
Uzkrājumi neatgūstamām prasībām	-224	-
Kopā prasības par garantētajām atlīdzībām	-	-
Saistības par izmaksām no fonda	12	-
KOPĀ PRASĪBAS PAR GARANTĒTĀJĀM ATLĪDZĪBĀM	40 747	52 407
KOPĀ SAISTĪBAS PAR IZMAKSĀM NO FONDA	12 099	19 233

2024. gada beigās NGF kopš izmaksu uzsākšanas brīža LAS "Latvijas Krājbanka" noguldītājiem bija izmaksājis garantētās atlīdzības 472 638 tūkst. eiro apmērā (2023. gada beigās – 472 633 tūkst. eiro). Kopējā LAS "Latvijas Krājbanka" atlīdzinātā summa bija 307 859 tūkst. eiro, veidojot prasību 164 779 tūkst. eiro apmērā (2023. gada beigās – 167 774 tūkst. eiro). Iepriekšējo gadu finanšu pārskatos FKTK kā NGF pārvaldītāja bija pieņēmusi lēmumu veidot uzkrājumus par neatgūstamo prasības daļu par LAS "Latvijas Krājbanka" noguldītājiem izmaksātajām garantētajām atlīdzībām. Ņemot vērā likvidācijas procesa gaitu, likvidācijas izdevumus un LAS "Latvijas Krājbanka" administratora sniegto informāciju par saistību pret NGF segšanas iespējamību, piesardzības nolūkā 2022. gada beigās tika izveidoti papildu uzkrājumi, tādējādi uzkrājumiem sasniedzot 100 % kopējo prasības apmēru. Pārskata gadā noguldītājiem (izņemot nepilngadīgos) beidzās prasījuma tiesības par garantētajām atlīdzībām 699 tūkst. eiro apmērā un attiecīgi tādā pašā apmērā tika samazināta prasība un izveidotie uzkrājumi, saglabājot 100 % uzkrājumus attiecībā pret kopējo prasības apmēru.

2018. gada 23. februārī FKTK padome pieņēma lēmumu par noguldījumu piesaistītāja LAS ABLV Bank noguldījumu nepieejamības iestāšanos. Saskaņā ar FKTK padomes 2018. gada 27. februāra lēmumu LAS ABLV Bank tika uzlikts tiesisks pienākums iemaksāt NGF līdzekļus savu segto noguldījumu nodrošināšanai, ko tā arī izdarīja, iemaksājot NGF 480 423 tūkst. eiro. 2023. gada 24. februārī daudziem noguldītājiem izbeidzās garantēto atlīdzību prasījuma tiesību termiņš. Saskaņā ar Noguldījumu garantiju likuma 3. panta ceturto daļu šie noguldītāji bija zaudējuši prasījuma tiesības pret NGF par garantētās atlīdzības izmaksu. NGF saistības saglabājās tikai pret tiem noguldītājiem, kuriem saskaņā ar Noguldījumu garantiju likuma 19. panta septīto daļu bija izbeigušies noteiktie ierobežojumi un saskaņā ar 27. panta trešo daļu bija izbeigušies apstākļi, kas bija par pamatu garantētās atlīdzības izmaksas atlikšanai. 2024. gada beigās noguldījumu piesaistītāja iemaksātais nodrošināto līdzekļu atlikums bija pietiekams, lai segtu saistības pret noguldītājiem par izmaksājamām garantētajām atlīdzībām 3716 tūkst. eiro apmērā.

2019. gada 16. augustā FKTK padome pieņēma lēmumu par noguldījumu piesaistītāja MAS "PNB Banka" noguldījumu nepieejamības iestāšanos. 2019. gada 22. augustā tika uzsākta garantēto atlīdzību izmaksa noguldītājiem, kuriem saskaņā ar Noguldījumu garantiju likumu bija tiesības saņemt garantēto atlīdzību. 2024. gada beigās NGF noguldītājiem bija izmaksājis garantētās atlīdzības 271 164 tūkst. eiro apmērā (2023. gada beigās – 265 964 tūkst. eiro). Līdz 2024. gada beigām noguldījumu piesaistītājs šo prasījumu bija dzēsis 165 milj. eiro apmērā, veidojot prasību 106 164 tūkst. eiro apmērā (2023. gada beigās – 105 965 tūkst. eiro). Ņemot vērā likvidācijas procesa gaitu, noguldījumu piesaistītāja aktīvus un tā administratora sniegto informāciju par likvidācijas izdevumiem un saistību pret NGF segšanas iespējamību, 2024. gada beigās uzkrājumi prasībām tika palielināti par 7025 tūkst. eiro, līdz ar to pārskata gada beigās izveidotie uzkrājumi neatgūstamām prasībām pret MAS "PNB Banka" bija 74 522 tūkst. eiro.

2022. gada 13. decembrī FKTK padome pieņēma lēmumu par noguldījumu piesaistītāja maksātnespējīgās Baltic International Bank SE noguldījumu nepieejamības iestāšanos. FKTK pieņēma lēmumu veikt garantēto atlīdzību izmaksu ar Latvijas Bankas starpniecību saskaņā ar noslēgto līgumu ar Latvijas Banku, izmantojot Latvijas Bankas informācijas sistēmas un tādējādi nodrošinot pēc iespējas ātrāku un noguldītājiem ērtāku garantētās atlīdzības izmaksu Noguldījumu garantiju likumā noteiktajā termiņā. 2024. gada beigās NGF noguldītājiem bija izmaksājis garantētās atlīdzības 40 748 tūkst. eiro apmērā (2023. gada beigās – 39 621 tūkst. eiro). Kopējā atlīdzinātā summa bija 39 932 tūkst. eiro, veidojot prasību 816 tūkst. eiro apmērā (2023. gada beigās – 258 tūkst. eiro). 2024. gada 24. janvārī Ekonomisko lietu tiesa pieņēma spriedumu, ar kuru pasludināja maksātnespējīgās Baltic International Bank SE maksātnespējas procesu. 2024. gada beigās netika konstatētas pazīmes vai citi apstākļi, kas liecinātu, ka noguldījumu piesaistītājs nespēs segt saistības par garantētajām atlīdzībām, kas būtu par pamatu prasību atgūstamās vērtības samazināšanai, tāpēc attiecīgajām prasībām uzkrājumi netika veidoti.

2020. gada 14. jūlijā FKTK padome pieņēma lēmumu par LABA KKS noguldījumu nepieejamības iestāšanos. 2023. gada 8. februārī LABA KKS tika likvidēta. Ņemot vērā, ka iepriekš jau bija izveidoti 100 % uzkrājumi kopējās prasības – 59 tūkst. eiro – apmērā, tad 2024. gadā prasības tika norakstītas un izslēgtas no bilances. 2023. un 2024. gada beigās atlikušās saistības pret noguldītājiem bija 4 tūkst. eiro.

2024. gada 13. martā Latvijas Bankas uzraudzības komiteja anulēja Pūņu KKS licenci. Garantētās atlīdzības izmaksa noguldītājiem tika uzsākta 2024. gada 22. martā. Līdz 2024. gada 31. decembrim garantētā atlīdzība bija izmaksāta 212 tūkst. eiro apmērā. 2024. gada 31. decembrī NGF prasības pret Pūņu KKS par izmaksātajām garantētajām atlīdzībām bija 212 tūkst. eiro un prasības par izmaksājamām garantētajām atlīdzībām – 12 tūkst. eiro. Ņemot vērā Pūņu KKS finansiālo stāvokli, šo prasību atgūšana ir maz ticama, tāpēc izveidoti uzkrājumi 100 % jeb 224 tūkst. eiro apmērā.

3. Ieguldījumu ienākumi un izdevumi

Ieguldījumu ienākumi ietver no parāda vērtspapīriem nopelnītos procentus, kā arī šo vērtspapīru guvumus un zaudējumus, pārvērtējot tos tirgus vērtībā. Ieguldījumu izdevumi ietver komisijas maksas par vērtspapīru turētājbankas pakalpojumiem.

4. Dalībnieku iemaksas NGF

Noguldījumu garantiju likums nosaka, ka minimālais NGF mērķapjoms ir 0.8 % no NGF dalībnieku segto noguldījumu apmēra. 2024. gada beigās NGF bija uzkrāti 2.2 % no NGF dalībnieku segto noguldījumu apmēra.

Latvijā reģistrēta kredītiestāde, krājaizdevu sabiedrība un ārvalstī reģistrētas kredītiestādes filiāle Latvijā reizi ceturksnī veic NGF maksājumu 0.05 % apmērā no segto noguldījumu vidējā atlikuma noguldījumu piesaistītājā iepriekšējā ceturksnī, kas reizināts ar Latvijas Bankas noteiktajā kārtībā aprēķināto korekcijas koeficientu. Nosakot kārtību, kādā aprēķināms korekcijas koeficients, Latvijas Banka ņem vērā noguldījumu piesaistītāja kapitāla pietiekamības, likviditātes un lielo riska darījumu rādītājus, noguldījumu piesaistītāja kredītportfeļa kvalitāti iepriekšējā kalendārā gadā, kā arī noguldījumu piesaistītāja komercdarbības plānu un stratēģiju. Vidējais piemērojamais korekcijas koeficients kredītiestādēm 2024. gadā bija 112 % (2023. gadā – 116 %), bet kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām – 93 % (2023. gadā – 91 %). Noguldījumu piesaistītājs veic maksājumus NGF līdz brīdim, kad iemaksātā summa sasniedz apmēru, kas nodrošina likumā garantētās atlīdzības izmaksu tiem noguldījumu piesaistītāja noguldītājiem, kuriem saskaņā ar likumu ir tiesības uz šādu atlīdzību.

Noguldījumu garantiju likums nosaka – ja NGF nepietiek līdzekļu, lai veiktu garantētās atlīdzības izmaksas saskaņā ar likumu, Latvijas Banka var noslēgt aizdevuma līgumu par trūkstošās summas aizņemšanos no noguldījumu piesaistītāja vai citas dalībvalsts noguldījumu garantiju fonda. Turklāt, ja citas aizņemšanās iespējas ir izsmeltas, Finanšu ministrija nodrošina garantētās atlīdzības izmaksai valsts budžeta līdzekļus.

Saskaņā ar Direktīvas 2014/49/ES¹ 14. pantu Eiropas Savienības dalībvalstu kredītiestādes var pāriet no savas mītnes zemes noguldījumu garantiju sistēmas uz citas dalībvalsts noguldījumu garantiju sistēmu. Attiecīgi iemaksas, kas veiktas 12 mēnešus pirms dalības pārtraukšanas, tiek pārskaitītas uz jaunās dalībvalsts noguldījumu garantiju fondu. 2024. gadā Latvijas NGF saņēma no Zviedrijas noguldījumu garantiju fonda Nordea Bank AB Latvijas filiāles veiktās iemaksas 435 tūkst. eiro apmērā saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas 2024. gada 30. aprīļa spriedumu lietā C-822/21 par Latvijas 2021. gadā celto prasību pret Zviedriju attiecībā uz Nordea Bank AB Latvijas filiāles Zviedrijā veiktajām iemaksām atbilstoši Direktīvas 2014/49/ES 14. pantam.

5. Stresa testi

Lai nodrošinātu, ka Latvijas noguldījumu garantiju sistēma spēj pildīt savu lomu kā būtisks finanšu tirgus stabilitātes balsts, NGF katru gadu veic tā pamatfunkciju stresa testus saskaņā ar Eiropas Banku iestādes pamatnostādņēm EBA/GL/2021/10 par noguldījumu garantiju sistēmu stresa testiem saskaņā ar Direktīvu 2014/49/ES (turpmāk – EBI pamatnostādnes).

2024. gadā Eiropas Banku iestāde veica septiņu Eiropas Savienības dalībvalstu, tostarp Latvijas, noguldījumu garantiju sistēmu stresa testu īstenošanas pārbaudi (*Peer Review*)². Latvijas NGF šajā

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/49/ES (2014. gada 16. aprīlis) par noguldījumu garantiju sistēmām.

² <https://www.eba.europa.eu/publications-and-media/press-releases/eba-publishes-its-peer-review-performance-stress-tests-deposit-guarantee-schemes>

novērtējumā saņēma augstu vērtējumu par 2021.–2023. gada stresa testu programmas īstenošanu – īpaši tika izcelta labi strukturētā un visaptverošā pieeja un augstā kvalitāte.

Latvijas Banka 2024. gadā īstenoja garantētās atlīdzības izmaksas funkcijas testēšanu, pārbaudot kredītiestāžu un ārvalstu kredītiestāžu filiāļu spēju pieņemt noguldītāju pieteikumus garantētās atlīdzības izmaksai, kā arī apkopotā veidā un noteiktajā formātā iesniegt šos pieteikumus Latvijas Bankai. Testa rezultāti tika izvērtēti, ņemot vērā EBI pamatnostādņu kritērijus, un izmantoti NGF darbības pilnveidošanā. Tāpat 2024. gada beigās tika uzsākta gatavošanās nākamajam stresa testa īstenošanas posmam, kurā paredzēts pārbaudīt NGF finansējuma piesaistes iespējas, pieprasot aizdevumus no visām kredītiestādēm, kas ir NGF dalībnieces.

6. NGF dalībnieku uzraudzība un klātienes pārbaudes

Latvijas Banka 2024. gadā turpināja stiprināt NGF dalībnieku uzraudzības procesu, veicot klātienes un neklātienes pārbaudes, lai savlaicīgi identificētu problēmas, kas saistītas ar spēju sagatavot un iesniegt Latvijas Bankas normatīvo aktu prasībām atbilstošu informāciju par noguldītājiem, t. sk. garantētās atlīdzības saņēmēju sarakstu. Latvijas Banka regulāri, reizi gadā, saņem no visām kredītiestādēm un kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām, kas ir NGF dalībnieces, informāciju par noguldītājiem, tostarp garantētās atlīdzības saņēmēju sarakstus, un neklātienes uzraudzības ietvaros veic iesniegtās informācijas atbilstības pārbaudi.

2024. gadā Latvijas Banka veica trīs kredītiestāžu klātienes pārbaudes, kuru galvenie mērķi bija:

- novērtēt NGF dalībnieku spēju sagatavot un iesniegt noguldītāju sarakstu atbilstoši Latvijas Bankas normatīvo aktu prasībām (noteiktā veidā, formātā un termiņā);
- pārbaudīt noguldītāju saraksta kvalitāti un noguldītāju tiesības saņemt garantēto atlīdzību;
- pārbaudīt iekšējās kontroles sistēmas un iekšējo procesu efektivitāti un atbilstību;
- pārbaudīt NGF dalībnieku NGF veikto iemaksu precizitāti.

Atbilstoši pārbaudes rezultātiem Latvijas Banka nepieciešamības gadījumā sniedza skaidrojumus par pieprasāmās informācijas sagatavošanu un pēc pārbaudīto veikšanas nosūtīja tirgus dalībniekiem vēstules, pieprasot veikt uzlabojumus iekšējās kontroles sistēmā.